

Inhoudsopgave Sarcofaag, gevonden in Venlo

9 mei 1817 In een oud boekje, dat in 1821 te Venlo1
 25 oktober 1817 Tot onze innige droefheid overleedt heden morgen,1
 15 oktober 1892 Romeinsche Oudheden te Venlo.1

9 mei 1817 In een oud boekje, dat in 1821 te Venlo

5 bij de Weduwe H. Bontamps verscheen onder den titel van *Korte aardrijkskundige schets der provincie Limburg voor de jeugd*, staat bladz. 35-36 de volgende voetnoot:
 "Toen op den 9 Mei des jaars 1817, een inwoner dezer stad (Venlo), tot oprigting van een nieuw fabrykgebouw, achter zijn huis (N^o 693 in de Vleeschstraat) den grond liet opdelfen, stiet men, ter diepte van 7 tot 8 voeten, op eene steenen zerk, die met leem omgeven, op eene laag kiezelsteenen lag. Derzelver lengte bedroeg 6 en een
 10 half, de breedte 4 voeten. De eivormige uitgehouwen diepte, was 6 voeten lang en 3 en een half breed, voorzien van een zeer passend deksel. Dit deksel is eene, uit harden kalksteen gehouwene tafel, van 4 duimen dikte, van binnen en op den rand zeer glad geslepen. De tufsteen, waaruit de sarcofaag (steenen doodkist) bestaat, is in den ganschen omtrek niet te vinden; doch de blauwe kalksteen wordt, uit de omstreken
 15 van Namen, met schuiten herwaarts aangebracht. De sarcofaag stond in eene rigting van het oosten naar het westen. Digt aan de oostzijde, stond nog eene blikke urn, die, waar zij het breedste was, 11 duimen hoogte en 15 in doorsnede had. Derzelver gedaante is zeer eenvoudig, de opening 6 duimen wijd, en wordt door een deksel gesloten. In den sarcofaag vond men eenige stukken wit dun glas, waarschijnlijk van
 20 een tranenglas afkomstig, eenige aarde en overblijfsels van verbrande beenderen, onder welke, stukken des schedels en der beenen, goed kenbaar waren. Ook in de urn, was iets naar verbrande beenderen gelijkend; doch in veel kleinere brokjes. De Sarcofaag was zonder opschrift; echter ziet men, rondom de urn, Runenschrift, dat niet diep en onregelmatig in het blik gedrukt, en om deze reden, als ook om de
 25 deuken, die in de urn zijn, onleesbaar is. In de nabijheid der grafplaats, vond men nog eenen vuursteen van 12 tot 15 duimen lengte en 6 duimen dikte." Gevraagd wordt, of te Venlo nog iets meer omtrent die vondst bekend is en waar de voorwerpen thans berusten.

30 Zie ook <http://www.delpher.nl/nl/tijdschriften/view?identificer=dt3A2431004%3Ampg21%3A0011&coll=dt3A0011&query=sarcofaag&cql%5B%5D=%28alternative+all+%22maasgouw%22%29> [1 mei 1928]
<http://www.delpher.nl/nl/tijdschriften/view?identificer=dt3A2407021%3Ampg21%3A0001&query=vleeschstraat+venlo&coll=dt3A0011&page=1&sortfield=date>
 35 [15 oktober 1892]

25 oktober 1817 Tot onze innige droefheid overleedt heden morgen,

omtrent zeven uren, in den hoogen ouderdom van bijna tachtig jaren, plotselijk, van den slag geroerd, onze beminde Grootmoeder, Weduwe HUB. BONTAMPS, geboren SIB. KORSTEN. Alle, die de stille huislijke deugden en het braaf en edel karakter der Overledene gekend hebben, zullen met ons haar verlies betreuren, waarvan wij ons ook, zonder brieven van rouwbeklag, verzekerd honden.
 Venlo Namens mijne Zusters en Broeder,
 45 den 19 October 1817. C. H. L. BONTAMPS.

15 oktober 1892 Romeinsche Oudheden te Venlo.

Door H. Michels.

Op zeer vele plaatsen in en om Venlo en Tegelen heeft men bij opdelvingen voorwerpen gevonden van Germaanschen, Romeinschen en Frankischen oorsprong.
 50 In het jaar 1817 vond men in de Vleeschstraat, ter diepte van 7 of 8 voeten, onder den grond, eene steenen zerk, die met leem omgeven, op eene laag kiezelsteenen lag; de lengte bedroeg 6½, de breedte 4 voeten. De eivormig uitgehouwen diepte was 6 voeten lang en 3½ breed, voorzien van een zeer passend deksel. Dit deksel was eene uit harden kalksteen gehouwen tafel, van 4 duimen dikte, van binnen en op den rand
 55 zeer glad geslepen. De sarkofaag (steenen doodkist) was uit tufsteen vervaardigd. Deze sarkofaag stond in eene richting van het Oosten naar het Westen. Dicht aan de Oostzijde stond nog eene metalen urn die, op 't breedste, 11 duimen hoogte en 15 in doorsnede had. De gedaante was zeer eenvoudig, de opening 6 duimen wijd, en werd door een deksel gesloten.
 60 In den sarkofaag vond men eenige stukken wit dun glas, waarschijnlijk van een zoogenaamd tranenglas afkomstig, eenige aarde en overblijfsels van verbrande

beenderen, waaronder stukken des schedels en der beenderen goed kenbaar waren. Ook in de urn was iets op verbrande beenderen gelijkend, doch in veel kleinere stukjes. De sarkofaag was zonder opschrift; echter zag men, rondom de urn, Runenschrift, dat niet diep en onregelmatig in 't metaal gedrukt, en om deze reden, als ook om de
65 deuken die in de urn zijn, onleesbaar is. In de nabijheid der grafplaats vond men nog eenen vuursteen van 12 tot 15 duimen lengte en 6 duimen dikte. Frankische kruikjes heeft men gevonden op de Groen markt, hoek Peperstraat, op de Lomstraat, buiten de Geldersche of St. Helenapoort en in den zanderigen weg naar
70 Genooy, achter St. Urbanus. Buiten de Keulsche of Sint Laurentiuspoort bevindt zich een dal, dat zich uitstrekt van de Duitsche grens af aan de voormalige bouwhoeve "het Rozenhuisje" in westelijke rigting naar de Maas. In dit dal zijn gelegen de bouwhoeve "de Lindeboom" en de twee watermolens "de Bovenste Houtmolen" en de "Onderste Houtmolen" waarna het zich in de vlakte verliest. Omstreeks 100 Meter beneden "de Lindenboom" ontspringt de beek
75 Cedron; zij neemt haren loop door de vijvers der twee molens en verder door de vlakte naar de stad, welke zij doorloopt en waarna zij zich in de Maas uitstort. In de vorige eeuw was de Bovenste Houtmolen bewoond door eene familie Holthuysen, waarvan nog afstammelingen te Venlo wonen. Den 16 Augustus 1758 werd op het kerkhof der St. Martinuskerk begraven Gerardus Holthuysen, molenaar van de Bovenste
80 Houtmolen. In 1760 was zij nog door deze familie bewoond. Op zekeren avond van het jaar 1760 ging de knecht met eene lantaarn naar den zolder om stroo te halen, en viel er mede, zoodat 't stroo vuur vatte. In plaats van dit vuur met eene hand uit te slaan, liep hij naar beneden om water te halen; hiermede teruggekeerd was het te laat, de zolder stond reeds in volle vlam en alles, de molen met woonhuis, schuur en
85 stal brandde tot den grond af. Deze molen en erf behoorde toen in eigendom aan den HoogWelGeboren heer F. G. Ruys, heer der heerlijkheid Blerick en Raadsordinaris der Souvereine Hove bij Hare Hoogmogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, en aan zijne twee dochters Catharina en Clara Ruys, die haar vijf jaren later (de molen was niet meer
90 opgebouwd) verkochten aan Michael Michels, en zijne huisvrouw Gertrudis Muggen, den 7 Februari 1765; ze herbouwde nog datzelfde jaar. De kleinzoon dezer echtelieden verkocht de molen weder in het jaar 1848. De Onderste Houtmolen schijnt te zijn gebouwd op de grondslagen van een overoud Romeinsch of Frankisch kasteel, althans te oordeelen naar de fondamenteen, en later
95 door brand te zijn vernietigd. Ook schijnt ten tijde der Franken hier eenige schreden van 't huis reeds eene molen gestaan te hebben, te oordeelen naar de fragmenten van molensteenen, welke met eene groote menigte van Frankische scherven en potten vermengd met houtasch alhier zijn gevonden. Het tegenwoordige gebouw is gebouwd in het jaar 1626. (1)

100 De Onderste Houtmolen behoort thans in eigendom aan de WelEd. heeren Eugenius Gollaes, te Venlo, en Julius Freiherr Von Francken te Pont. Het hier beschreven dal met bouwhoeven en molens, met vijvers, beeken, tuinen, weilanden, boomgaarden en wildernissen, beplant met eeuwenoude eiken, dennen en andere boomen, door bergen en heuvelen omringd, is de schoonste en, om 't zoo eens
105 te noemen, "romantische" plek om geheel Venlo. In en om dit dal zijn verschillende Germaansche, Romeinsche en Frankische oudheden gevonden en bevinden zich nog werken hiervan afkomstig. Bij 't begin van dit dal bevindt zich aan de Zuidzijde een hooge aarden wal genoemd "de Landweer", nog een gedeelte vertoonende van de loopgraven van een Romeinsch kamp, dat hier schijnt
110 gevestigd te zijn geweest. Voor ettelijke jaren gelukte het den heer H. Justen van Venlo hier eene romeinsche begraafplaats te ontdekken. Aan den Noordwestelijken kant van dit kamp bevindt zich eene Germaansche begraafplaats genaamd Siberië; acht en twintig groote en kleine grafheuvels zijn nog zeer duidelijk zichtbaar. Uit eenige
115 dezer heuvels zijn door mij urnen opgedolven; slechts uit eene is het mij mogen gelukken de urn in zijn geheel te voorschijn te brengen, de andere waren allemaal gebroken door de wortelen der boomen die hier gestaan hebben. Van bovengenoemd kamp afloopt een breede Romeinsche weg midden door de genoemde begraafplaats, eerst in Noordelijke richting tot op het einde der begraafplaats, en dan in Oostelijke tot even beneden den oorsprong der beek Cedron, dwars door genoemd
120 dal, alwaar midden door een moerassig terrein een dijk is aangelegd tot vervolg van genoemden weg; deze dijk draagt den naam van Graaf Hendriks dijkje. De legende zegt: een Graaf Hendrik was hier met zijn leger overgetrokken en had in dezen dijk de krijgskas laten verbergen; vroeger zou op deze plaats alle avonden een licht gebrand hebben.

125 Verder loopt dezen weg langs eenen afgegravenberg in de richting vaa Straelen alwaar hij zich in de vlakte verliest.

Naspeuringen van Paul Theelen: Sarcofaag, gevonden in Venlo

- 130 (1) In het begin der 17e eeuw, misschien onmiddellijk na de herbouwing in 1626 was de Onderste
Houtmolen bewoond door den molenaar Nicolaas Stoffels, uit Broeckhuysen, naar wien toen deze
molen ook Stoffelsmolen genoemd werd. Hij was gehuwd met Maria Janssen uit Venlo, die na den
dood van haren man hertrouwde met den "magister" Hendrik Sieberz. Uit 't le huwelijk waren 2
zonen en eene dochter, waarvan de oudste Godefridus priester werd; hij was S. Theol. doctor,
kan. bij het Sticht van den H. Severinus en past. der kerk van den H. Paulus te Keulen, alwaar
135 hij in 1675 overleed; zijne moeder wat hem naar Keulen gevolgd en eenige jaren vroeger aldaar
overleden. Hij nam den naam van Molanus aan als aandenken van het beroep zijns vaders, dat
door zijne geheele familie werd gevolgd.
Na den dood van dezen Nicolaas Stoffels, die geen zoon had die hem in het vak kon opvolgen,
want de jongste zoon was kloosterbroeder in het St. Nikolaasklooster te Dick, verliet de
familie Stoffels, thans Molanus genoemd, deze molen en werd zij betrokken door eene nicht
140 zijner vrouw, Gertrudis Janssen, dochter van Albertus Janssen; zij was gehuwd met Leonardus
Engelen, en nu ontving de molen den bijnaam van Engelenmolen, waaronder zij dan ook heden nog
algemeen bekend is. Deze familie is haar tot op den dag van heden blijven bewonen, met slechts
eene onderbreking van tien jaren, en wel van 1856 tot 1866.
145 In het begin dezer eeuw bestonden slechts twee mannelijke afstammelingen der familie, waarvan
de oudste de Onderste-Houtmolen of Engelenmolen bleef bewonen. Uit zijn huwelijk met Maria
Dorothea Franssen, van Steyl, gemeente Tegelen, sproten twee dochters; de jongste stierf op
jeugdigen leeftijd; de oudste, Maria Engelen, huwde met Petrus Hubertus Michels. Kinderen uit
dit huwelijk bewonen thans nog deze molen.
- 150 Zie ook <http://www.delpher.nl/nl/tijdschriften/view?identificer=dt%3A2407021%3Ampg21%3A0001&query=vleeschstraat+venlo&coll=dt&page=1&sortfield=date>